

Citaat of plagiaat?

Een onderzoek naar plagiaat onder studenten aan
de Universiteit Utrecht

Stichting Onderwijs Evaluatie Rapport, juni 2005

Frouke Pieters
Laia Frijhoff
Lieke Brenters
Femke Jacobs

Universiteit Utrecht

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Samenvatting resultaten	4
3. Theoretisch kader	5
3.1 Plagiaat	5
3.2 Plagiaatdetectiesystemen	6
4. Onderzoeksvraag	8
4.1 Operationalisering	8
4.2 Hypothese	8
5. Onderzoeksopzet	9
5.1 Onderzoeksmethode	9
5.2 Proefpersonen	9
5.3 Materiaal	10
5.4 Procedure	11
6. Resultaten	13
6.1 Respondenten	13
6.2 Studenten-enquête	13
6.3 Docenten en studenten	15
7. Conclusie	18
7.1 Hypothesen	18
7.2 Conclusie hoofdvraag	19
8. Discussie	20
8.1 Betrouwbaarheid resultaten	20
8.2 Betrouwbaarheid studenten-enquête	20
8.3 Betrouwbaarheid docenten-enquête	21
8.4 Definitie plagiaat	21
8.5 Vertaling resultaten	21
8.6 Tot slot	22
9. Nawoord	23
10. Bibliografie	24
Bijlage A: Gebruikte enquêtes	
Bijlage B: Resultaten studenten	
Bijlage C: Resultaten docenten vs. studenten	

1. Inleiding

Universitaire studenten die plagiaat plegen? Het lijkt tamelijk onwaarschijnlijk, omdat studenten beter zouden moeten weten. Het gebeurt echter wel degelijk. Stichting Onderwijs Evaluatie Rapport (OER) vernam dat er nog weinig onderzoek was gedaan onder studenten naar dit fenomeen en zag dit als de 'perfecte' kans om de studenten van de Universiteit Utrecht aan de tand te voelen.

Plagiaat komt voor in verschillende vormen. Stichting OER heeft er voor gekozen om alleen het plagiaat plegen in schriftelijke opdrachten te onderzoeken. Juist deze werkvorm is erg gevoelig voor plagiaat. Er zou gezegd kunnen worden dat de 'knippen en plakken'-mentaliteit juist door de Tweede Fase in het voortgezet onderwijs wordt aangemoedigd en dit komt het Wetenschappelijk Onderwijs niet ten goede. Echter, in hoeverre zijn studenten zich bewust dat ze plagiaat plegen? Ook dit soort vragen over voorlichting en bronvermelding zijn aan de studenten voorgelegd.

Stichting OER is een studentenorganisatie die door vier studenten uit verschillende faculteiten wordt gerund. Het doel van de Stichting is het verrichten van twee onderzoeken per jaar waarbij het onderwijs van de Universiteit Utrecht kritisch wordt belicht.

Sinds de oprichting, in 1989, kent de Stichting drie statutaire doelstellingen:

- Het bewaken en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs;
 - Studenten voorlichten over het onderwijs;
 - Studenten bewust maken van de actieve rol die zij in het onderwijs kunnen spelen.
- De eerste doelstelling is de hoofddoelstelling, de tweede en derde zijn hiervan afgeleid.

In maart 2005 is na lang beraad onderling besloten om voor het onderwerp 'Plagiaat onder studenten aan de Universiteit Utrecht' te kiezen. We hopen dat dit rapport zal bijdragen aan een betere kijk op plagiaat: niet alleen aan de Universiteit Utrecht, maar ook aan andere universiteiten. Verder moet dit rapport het vage beeld dat Utrechtse studenten hebben van plagiaat verduidelijken en behoren docenten zich eveneens een beeld te kunnen vormen van de mate waarin plagiaat een rol speelt in hun onderwijs.

In het onderzoeksrapport wordt in hoofdstuk drie het theoretisch kader met betrekking tot plagiaat en plagiaatscanners belicht. In hoofdstuk vier volgt de onderzoeksvraag. Vervolgens wordt de onderzoeksopzet uitvoerig beschreven in hoofdstuk vijf. Hoofdstuk zes bevat de resultaten van het kwantitatieve en het kwalitatieve onderzoek. Hierna volgt nog de conclusie van het onderzoek (hoofdstuk zeven) en de discussie (hoofdstuk acht). Ten slotte zijn in de bijlagen alle resultaten terug te vinden en daarbij ook de enquête die onder studenten verspreid is. Specifieke resultaten voor een bepaalde opleiding zijn bij het bestuur terug te vragen en zullen niet gepubliceerd worden in dit rapport.

2. Samenvatting resultaten

De studenten-enquête is 888 keer ingevuld, door de docenten is 63 keer deelgenomen aan het kwantitatieve gedeelte van het onderzoek. Het kwalitatieve deel van het onderzoek bestaat uit interviews met docenten, opleidingscoördinatoren, hoogleraren en voorzitters van de examencommissies.

Uit de studenten-enquête is gebleken dat een groot percentage studenten teksten gebruikt die van het internet komen, zo'n 78%. Het letterlijk overschrijven van teksten wordt door het grootste deel van de ondervraagden onacceptabel geacht, waar het omdraaien van woorden en/of zinnen of het veranderen hiervan overwegend als redelijk onacceptabel gezien wordt.

Meer dan de helft van de geënquêteerde studenten heeft onderwijs gehad in het voorkomen van plagiaat, hiervan gebruikt meer dan de helft nog steeds teksten van het internet of uit andere bronnen. Het al dan niet gehad hebben van instructie heeft grote invloed op de mate waarin studenten het wel of niet overnemen van werk van anderen accepteren. Alleen het overnemen van een tekst in eigen woorden wordt door de meeste studenten als acceptabel gezien.

Op de vraag of ze bekend zijn met de houding van hun opleiding tegenover plagiaat, werd door 38% 'nee' geantwoord. Daarnaast is ook ruim de helft van de ondervraagden niet op de hoogte van de gevolgen van het plegen van plagiaat.

Het aantal studenten dat daadwerkelijk wordt aangesproken op vermoedens van het plegen van plagiaat is slechts 3,6%. Op de vraag wat hiervan de gevolgen waren werd het meest geantwoord dat die er niet waren omdat het een onterecht vermoeden betrof.

In de vergelijkingen tussen de antwoorden van de docenten en die van de studenten werden redelijk wat verschillen gevonden. Zo gebruikt 78% van de studenten teksten van internet, terwijl docenten denken dat dit nooit tot soms gebeurt. Van de geënquêteerde docenten denkt 44% dat studenten hun werk niet uitwisselen met anderen of op het internet zetten, dit blijkt 81% daarentegen wel te doen.

Docenten vinden alle vormen behalve het in eigen woorden overnemen van een tekst onacceptabel. Van de studenten schrijft 7,5% letterlijk tekst over van het internet of van anderen, 90% vindt dit onacceptabel. Tegenover het in eigen woorden overnemen van tekst staat bijna de helft van de docenten neutraal tot acceptabel, dit in overeenkomst met de meerderheid van de studenten die voor deze manier van informatie verwerken kiest.

Van de docenten zegt 46% weleens onderwijs te hebben gegeven over het vermijden van plagiaat, onder studenten blijkt ruim de helft hier onderwijs in te hebben gehad. Er wordt steeds vaker een les over plagiaat verwerkt in cursussen aan eerstejaars.

Slechts 11,1% van de docenten zegt nooit vermoedens te hebben van plagiaat. Toch is 94,4% van de studenten nooit aangesproken op vermoedens van het plegen van plagiaat.

Er is gebleken dat er vaak onbedoeld plagiaat gepleegd wordt onder studenten door het per ongeluk achterwege laten van een (juiste) bronvermelding. De examencommissie wordt in 29,7% van de aantoonbare gevallen ingeschakeld, hoewel dit de enige juiste procedure is.

3. Theoretisch kader

Hoewel de plagiaatkwestie wel degelijk een rol speelt op de verschillende Nederlandse universiteiten, blijkt dat vrij weinig universiteiten er aandacht aan besteden. Met name het bestrijden van plagiaat wordt niet als hoogste prioriteit beschouwd. 'Plagiaat onder studenten aan de Universiteit Utrecht' is dan ook een moeilijk aan te snijden onderwerp. Voor sommigen omdat zij misschien zelf plegers zijn, voor anderen vanwege de mogelijke schade die dit onderwerp kan aanbrengen aan de opleiding of faculteit. Indien universiteiten wel beschikken over cijfers, dan worden deze liever niet vrijgegeven, uit angst dat het de opleiding of universiteit schaadt. Sandra van Nieuwkerk (advocaat-stagiair, die in 2003 haar rechtenscriptie schreef over dit onderwerp) beweert dat universiteiten over cijfers beschikken, maar deze niet naar buiten willen brengen vanwege het risico te boek te komen te staan als die universiteit waar je makkelijk werkstukjes bijeen kunt plakken. (Trouw, 11-01-2004)

3.1 Plagiaat

In de Verenigde Staten wordt er gesproken over 'wetenschappelijk wangedrag', wanneer er sprake is van plagiaat. In Europese landen wordt soms een iets andere, ruimere, omschrijving gehanteerd. Naast fraude en plagiaat, onderscheidt zij namelijk ook misleiding en het veroorzaken van schade aan personen of groepen die voorwerp zijn van wetenschappelijk onderzoek. Een vorm van misleiding kan bijvoorbeeld het opzettelijk weglaten van resultaten of het bewust verkeerd weergeven van resultaten zijn. Dan is er sprake van het bewust plegen van plagiaat. Plagiaat onder studenten ontstaat over het algemeen door slechte instructies over bronvermelding of simpelweg door onwetendheid. Dit zou kunnen worden omschreven als onbewust plagiaat plegen (Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, 2005).

Plagiaat zelf is geen wettelijke term. Er kunnen meerdere definities aan worden verbonden. De opleiding Geschiedenis van de Universiteit Utrecht heeft een checklist samengesteld waarin duidelijk wordt wat er onder plagiaat wordt verstaan. Hoewel dit richtlijnen zijn voor een specifieke opleiding, kan er wel gesteld worden dat de checklist een goed beeld schetst van de verschillende plagiaatvormen:

1. Het direct knippen-en-plakken van tekst van digitale bronnen, Internet en gedrukt materiaal zonder aanhalingstekens en verwijzing.
2. Het opnemen van een vertaling van bovengenoemde teksten zonder aanhalingstekens en verwijzing.
3. Het opnemen in je tekst van een parafrase van bovengenoemde teksten zonder verwijzing. Let op dat een parafrase nooit mag bestaan uit het louter vervangen van enkele woorden door synoniemen.
4. Het gebruik van foto's, video's of geluidsfragmenten zonder toestemming en verwijzing.
5. Het overnemen van werk van andere studenten en dit door laten gaan voor eigen werk. Indien dit gebeurt met toestemming van de andere student zijn beiden schuldig aan plagiaat.
6. Het zonder uitdrukkelijke toestemming van de docent indienen van essays of werkstukken die al in een andere cursus zijn gebruikt.
7. Eerder eigen werk gebruiken als basis voor een nieuw werkstuk zonder naar het oorspronkelijke werk te verwijzen.
8. Het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling (zoals een Internet site met uittreksels of papers) of tegen bètaling door iemand anders zijn geschreven.

(bron: www2.let.uu.nl/Solis/geschiedenis/onderwijszaken/plagiaat.html)

Daarnaast onderscheidt de Universiteit Utrecht vijf fases rond plagiaat. Kort samengevat komen de fases hierop neer:

1. *De voorlichtings/bewustwordingsfase*
Instructies geven aan de student wat het verschil is tussen citeren, parafraseren en plagiëren.
2. *De voorkomingsfase*
Universitair beleid ten aanzien van plagiaat, die vastgelegd zijn in diverse OER, moet zowel aan de hand van voorlichting als door docenten zorgvuldig worden uitgelegd.
3. *De ontdekkingsfase*
Aan de hand van plagiaatdetectiesoftware kan plagiaat worden opgespoord.
4. *De bewijsfase*
Het onomstotelijk vaststellen van het plegen van plagiaat bij een student.
5. *De sanctiefase*
Het voorleggen van het plagiaat aan de betrokken examencommissie, die volgens de algemeen bekende richtlijnen handelt. Overigens is wanneer onderling wordt geplagieerd, de gelegenheidgever niet strafbaar.

(bron: G. Bloothoof, Universiteit Utrecht, 2004)

3.2 Plagiaatdetectiesystemen

Momenteel beschikken lang niet alle opleidingen aan de Universiteit Utrecht over plagiaatdetectiesystemen (ook wel plagiaatscanners of detectiesystemen genoemd). De detectiesystemen zijn echter, net als de Digitale Leeromgeving (DLO) vijf à zes jaar geleden, in opmars. Men beweert dat de ontwikkeling van detectiesystemen vergelijkbaar is met de ontwikkeling van de DLO. De situatie van de DLO is langzamerhand gestabiliseerd en zo zal het ook zijn voor de plagiaatdetectiesystemen binnen twee à drie jaar (Roes, 2004). Een plagiaatdetectieprogramma vergelijkt documenten met andere documenten in een eigen database en op internet. De doorzochte documenten worden vervolgens gearhiveerd in de database en de gebruiker krijgt een volledig detectierapport, met informatie over mogelijk plagiaat.

Er zijn verschillende soorten detectieprogramma's. Nederlandse HO-instellingen maken doorgaands gebruik van Wcopyfind, Urkund, Ephorus, Turnitin of CODAS. De Universiteit Utrecht werkt al geruime tijd met, onder andere Ephorus. Hieronder volgt een stand van zaken (de laatste update was 10 juni 2004) van de faculteiten die met detectieprogramma's werken of gaan werken. (Bron: Expertise centrum ICT in het onderwijs, onderdeel van IVLOS Universiteit Utrecht)

Faculteit	Pakket	Type licentie
Diergeneeskunde	Ephorus	Vanaf 10 mei: experimenteren. Proefperiode 4-8 maanden
Farmacie	Ephorus	Licentie vanaf heden
Geneeskunde	Ephorus	Oriënteren op mogelijk gebruik.
Letteren	Ephorus	Test van 1 febr - 1 aug 2004
Geowetenschappen (Sociale Geografie)	Ephorus	'Echte' licentie (dus geen test)
Rechten	Turnitin, Urkunde en een freeware programma van de UM, plagiarism (gemaakt door Georges span)	In serieuze planfase. Het is de bedoeling in september (2004) van start te gaan met een programma
UBU	Ephorus	
Informatica en Informatiekunde	SIM, Moss, Jplag, YAP	
Sociale Wetenschappen	-	Oriënteren op mogelijk gebruik

Over het algemeen kennen detectiesystemen meer nadelen dan voordelen. Voordelen zijn onder andere dat het en tijdsbesparing is voor docenten en dat de indruk bestaat bij opleidingen die de detectiesystemen gebruiken dat plagiaat sterk afneemt. Enkele nadelen zijn dat de systemen geen rekening houden met bronvermeldingen, dat het niet duidelijk is waar de grens moet worden getrokken, dat systemen slechts een indicatie geven en de uiteindelijke vaststelling mensenwerk blijft en tenslotte dat er slechts vergeleken wordt met internet of het eigen database van werkstukken (Roes, 2004). Vooral dit laatste punt is belangrijk. Studenten die bewust plagiëren zoeken vaak hun bronnen bij opleidingen aan andere Universiteiten

Dit brengt ons bij een volgend belangrijk aspect, de landelijke aanpak van plagiaat. Er vinden steeds meer initiatieven plaats ten behoeve van landelijke plagiaatbestrijding. De rechtenfaculteiten in Nederland hebben het idee om één groot scriptiebestand aan te leggen, vanwege de grote fraudegevoeligheid van deze studie. Hans Roes, medewerker van Stichting SURF, een samenwerkingsorganisatie van het hoger onderwijs dat onderzoek doet naar informatie- en communicatietechnologie, denkt dat uiteindelijk in Nederland ook een landelijk beleid op het gebied van plagiaatpreventie van de grond komt. (Trouw, 11-01-2004) Voordat het echter zover is, moet er eerst worden gekeken naar de aanpak van de bestrijding van plagiaat aan de universiteiten onderling.

4. Onderzoeksvraag

Naar aanleiding van het theoretisch kader en de onwetendheid die rond plagiaat hangt, heeft Stichting OER de volgende onderzoeksvraag en deelvragen opgesteld:

In welke mate wordt er door studenten aan de Universiteit Utrecht plagiaat gepleegd?

4.1 Operationalisering

Een aantal begrippen uit de onderzoeksvraag kunnen leiden tot verwarring. Om dit te voorkomen zullen ze nader verklaard worden. Ten eerste *studenten aan de Universiteit Utrecht*. Hiermee worden alle studenten, deeltijd of voltijd, bedoeld van elk mogelijk jaar, studierend aan de Universiteit Utrecht.

Het tweede begrip, *plagiaat*, vereist meer uitleg. In het theoretisch kader staat uitgebreid beschreven wat het precies inhoudt. In ons onderzoek wordt alleen plagiaat bedoeld in schriftelijke werken. Hierbij kunnen drie categorieën worden onderscheiden:

- Het woordelijk overnemen van andermans werk, zonder bronvermelding.
- Het parafaseren van andermans werk, zonder bronvermelding.
- Het overnemen van andermans ideeën, zonder bronvermelding.

Bij het woordelijk overnemen van werk kunnen ook weer drie vormen worden onderscheiden, te weten: Letterlijk overschrijven, woorden of zinnen omdraaien, woorden of zinnen veranderen.

Aangezien deze vraag in een zeer brede context kan worden geplaatst, is het noodzakelijk om hierbij een aantal deelvragen te stellen. Deze zijn als volgt:

- Is de mate van plagiaat plegen anders bij eerstejaars dan bij meerderejaars?
- Is er een verschil in plagiaat plegen tussen de alfa/bèta/gamma-faculteiten?
- Is er een verschil in plagiaat plegen tussen de grote en kleine opleidingen?
- Plegen studenten die instructies hebben gehad, minder plagiaat dan studenten zonder instructie?
- In welke mate hebben studenten en docenten een verschillende visie wat betreft plagiaat?

4.2 Hypothese

Ten eerste willen wij nog een keer duidelijk maken dat het onderwerp 'plagiaat' zeer gevoelig ligt, en dat wij geen opleiding willen schaden. Het is alleen zeer lastig om voor een algemene hoofdvraag als bovenstaande een hypothese op te stellen. Wij zullen dan ook de vijf deelvragen, die samen antwoord geven op de hoofdvraag, proberen te beantwoorden: Eerstejaars studenten plegen meer plagiaat dan meerderejaars studenten. Vaak hebben zij zeer slechte instructies gekregen in het voortgezet onderwijs als het gaat om bronvermelding en weten zij nog niet wat er wel en niet mag in een academische opleiding. Hoe meer je moet schrijven op een opleiding, hoe meer je getraind raakt in het vermijden van plagiaat. Daarom zullen de alfa opleidingen minder plagiaat plegen dan de gamma en de bèta opleidingen. Maar het kan ook andersom worden opgevat: hoe meer je schrijft, hoe makkelijker je je er vanaf maken. Het komt dan dus meer voor bij de alfa's. Grote opleidingen zullen meer plagiaat tegenkomen, dan kleine opleidingen omdat bij kleine opleidingen het plagiaat makkelijker te controleren is. Studenten die instructies hebben gehad zullen minder plagiaat plegen, dan studenten zonder instructies. Als het goed is behoren studenten en docenten op een lijn te zitten als het gaat om plagiaat. Wij vragen ons af of dit zo is. Deze hypothesen zullen nog uitgebreid worden besproken in de conclusie, waar wordt gekeken of deze al dan niet moeten worden verworpen.

5. Onderzoeksopzet

Na het bepalen van de onderzoeksvraag is het zaak na te gaan op welke manier het onderzoek aangepakt moet gaan worden. In dit hoofdstuk is beschreven voor welke methode is gekozen en op welke manier het onderzoek is uitgevoerd.

5.1 Onderzoeksmethode

In eerste instantie is er gekozen voor alleen een kwantitatieve aanpak van het onderzoek, toen bleek dat er meer tijd zou zijn om uitgebreider te werk te gaan, is er besloten ook een kwalitatieve aanpak toe te voegen aan het proces.

Om op de hoogte te raken van wat voor onderzoek naar plagiaat reeds gedaan was, is er gezocht naar literatuur in verschillende bronnen. Hieronder vallen bijvoorbeeld boeken, artikelen en tijdschriften. Dit vooronderzoek stelde ons in staat om een hoofdvraag en deelvragen op te kunnen stellen en informatie te verwerven over het onderwerp.

Kwantitatieve onderzoeksmethoden worden ingezet om in kaart te brengen hoe meningen, opvattingen of problemen binnen een bepaalde groep verdeeld zijn. Bij deze vorm van onderzoek wordt meestal met grote steekproeven gewerkt en worden veel mensen tegelijkertijd ondervraagd. Er is gekozen voor het gebruik van enquêtes. De vragenlijsten bestaan vooral uit gesloten vragen: de respondent kan een keuze maken uit vooraf opgestelde antwoorden. De resultaten worden uitgedrukt in percentages. Om de percentages overzichtelijk te presenteren worden ze meestal weergegeven in tabellen en grafieken.

Vervolgens is er, gebaseerd op de uitkomsten van het kwantitatieve onderzoek, een kwalitatief onderzoek uitgevoerd. Bij kwalitatief onderzoek gaat het niet om het in kaart brengen van cijfers, maar om het verkennen en inzichtelijk maken van een thema of vraagstuk. Grof gezegd gaat het niet om de vraag hoeveel mensen iets vinden, maar om de vraag waarom mensen iets vinden. Kwalitatief onderzoek is gericht op het begrijpen van situaties. Bij deze vorm van onderzoek wordt gewerkt met kleine steekproeven en open vragen (de respondent is vrij om zelf een antwoord op de vraag te formuleren). Het resultaat is een beschrijving van verschillende invalshoeken van een probleem of vraagstuk. Kwalitatief onderzoek kan heel goed op zichzelf staan, maar wordt ook vaak gebruikt in de voorbereiding van kwantitatief onderzoek (wie moeten we welke vragen stellen?) of, in deze situatie, ter verdieping van kwantitatieve onderzoeksresultaten (waarom vinden bepaalde groepen iets, wat zit daarachter?).

Er zijn verschillende manieren om kwalitatief onderzoek te doen. Stichting OER heeft in dit onderzoek gebruik gemaakt van één-op-één gesprekken. Deze manier van informatie verzamelen is heel direct en intensief. Individuele interviews zijn bij uitstek geschikt om inzicht te krijgen in de manier waarop mensen nadenken over bepaalde zaken en hoe zij daar betekenis aan geven. Om dit soort complexe processen te verhelderen is onderzoek in de diepte nodig, niet in de breedte. Individuele gesprekken bieden die diepte en worden daarom vaak ingezet bij het identificeren van problemen en het achterhalen van oorzaken. Daarnaast zijn ze ook heel geschikt om argumenten te vinden om beslissingen te onderbouwen, om kenmerken van groepen te achterhalen, concepten te toetsen en processen en beleid te evalueren.

5.2 Proefpersonen

De enquête is tijdens colleges en werkgroepen verspreid onder een groot aantal studenten van de Universiteit Utrecht. Om een representatief beeld te verkrijgen, hebben we gekozen voor een indeling waarbij alle soorten opleidingen zo goed mogelijk vertegenwoordigd waren. Ten eerste is er voor een indeling in drie hoofdrichtingen gekozen, die er binnen het onderwijs bestaan: alfa, bèta en gamma.

Onder alfa worden alle studies verstaan die te maken hebben met taal en cultuur, bèta is de exacte richting en gamma is de sociale kant. Deze indeling is weer onderverdeeld in grote en kleine opleidingen, waar er van elke richting, groot of klein, twee opleidingen zijn gekozen. Uiteindelijk zijn er dus bij $3 \times 2 \times 2 = 12$ opleidingen enquêtes uitgedeeld en ingevuld. Omdat plagiaat een gevoelig onderwerp is, zullen we in dit onderzoek niet melden bij welke opleidingen we hebben geenquêteerd, maar zullen we deze aanduiden als bijvoorbeeld 'alfa klein' en 'gamma groot'.

Verder is er in het onderzoek gekozen voor een onderscheid tussen eerste- en meerderejaars. Dit omdat we verwachten dat meerderejaars meer kennis hebben over het al dan niet plegen van plagiaat. Van beide groepen wilden we minstens 25 studenten enquêteren, hoewel een groter aantal wenselijk was. In totaal zou er dus een minimum van 600 ingevulde enquêtes verworven moeten worden, dit zijn er uiteindelijk ruim 800 geworden.

Naast studenten is ook naar de mening van docenten gevraagd, dit in een enquête via het internet. Het doel van deze enquête was wederhoor. Op de antwoorden van de studenten wilden we graag een reactie van de docenten om deze vervolgens met elkaar te vergelijken. Er is getracht zoveel mogelijk onder dezelfde opleidingen van de studenten te enquêteren. Het eindresultaat lag rond de 70 enquêtes.

5.3 Materiaal

Het materiaal dat voor dit onderzoek is gebruikt, bestaat uit twee enquêtes: een studenten- en een docenten-enquête, omdat we geïnteresseerd waren in zowel de opinie van de student als die van de docent. Ook de overeenkomsten in antwoorden tussen deze twee groepen zijn voor ons zodanig interessant dat ook dit een reden was om beide groepen te enquêteren. In de 'studenten-enquête', bestaande uit zestien vragen, komen vier verschillende soorten vragen voor.

Type 1: de ja/nee-vragen:

- Gebruik je wel eens werk van anderen of informatie van internet als voorbeeld voor je eigen papers/werkstukken?
 - Ja
 - Nee
 - Wil ik niet zeggen

Type 2: vragen op een vijfpuntsschaal, waar meer wordt gevraagd naar de meningen:

- Wat vind je van de volgende handelingen, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

Zeer onacceptabel ○ ○ ○ ○ ○ Zeer acceptabel

Type 3: de open vragen

- Wat zijn je beweegredenen om je werk aan medestudenten uit te lenen?

.....

Type 4: vragen waarbij meerdere antwoorden mogelijk zijn

- In welke mate neem je letterlijk tekst over? (meerdere antwoorden mogelijk)
 - Ik schrijf het letterlijk over
 - Ik verander enige woorden en/of zinnen uit de overgenomen tekst
 - Ik draai enige woorden en/of zinnen om uit de overgenomen tekst
 - Ik neem het geheel in eigen woorden over

De enquête is op deze manier opgezet om te achterhalen hoeveel studenten plagiaat plegen, wat hun beweegredenen zijn en in welke mate zij zich bewust zijn van het feit dat ze plagiaat plegen. Ook wilden we weten wat de mening van studenten over dit onderwerp is. Tot slot is er aan het eind van de enquête nog ruimte voor op- of aanmerkingen over het onderwerp of op de enquête.

De 'docenten-enquête' is op dezelfde manier opgezet, maar hierbij hebben wij ons ten doel gesteld erachter te komen of docenten de mening van studenten betreffende plagiaat delen. Belangrijker nog was de vraag of docenten hetzelfde aantal noemen waar het het daadwerkelijk plegen van plagiaat betreft.

Het soort vragen dat voorkwam in de docenten zijn als volgt:

Type 1: de ja/nee-vragen:

- Geeft u onderwijs, of heeft u weleens onderwijs gegeven over het vermijden van plagiaat?
 - o Ja
 - o Nee, dit ben ik wel van plan
 - o Nee, dit ben ik ook niet van plan

Type 2: vragen op een vijfpuntsschaal, waar meer wordt gevraagd naar de meningen:

- Gebruiken studenten, naar u weet, voorbeelden van internet of medestudenten voor deze werkstukken?

Nooit o o o o o Altijd o Weet ik niet

Type 3: de open vragen

- Hoe vaak heeft u vermoedens van plagiaat?

5.4 Procedure

Het onderzoek bestaat uit drie delen. Ten eerste is er de periode waarin georiënteerd wordt op de onderwerpen. Door middel van een aantal brainstormsessies en wat speuren in oude onderzoeken, kwamen we op het idee om plagiaat aan de Universiteit Utrecht te onderzoeken. Nadat er geconstateerd was dat er hierover erg weinig informatie te verkrijgen is, zagen we daar een uitdaging in, en ook omdat we van veel kanten positieve reacties kregen op ons voorstel voor dit onderwerp.

Het tweede deel is kwantitatief, waarbij er wordt getracht aantallen te verkrijgen. Dit kan het beste met behulp van enquêtes. Er is een enquête opgesteld die éénmaal een pretest ondergaan heeft om te kunnen garanderen dat de enquête correct is en er geen verwarring zou kunnen ontstaan. Hierna is met behulp van studieverenigingen en docenten de enquête onder de studenten verspreid, waarbij iedereen een uniforme enquête kreeg. Deze is terug te vinden in de bijlage.

Na het verkrijgen van de gegevens is er begonnen met het invoeren hiervan. Uiteindelijk zijn er ruim 800 enquêtes afgenomen. De resultaten uit de enquête zijn, voor zover mogelijk, gecodeerd en gerubriceerd ingevoerd in een bestand van het statistiekprogramma SPSS. Hierbij zijn duidelijk foute antwoorden of invoerfouten verwijderd. Met SPSS is bepaald hoe vaak bepaalde antwoorden zijn gegeven en zijn van de relevante data gemiddelden berekend. Daarnaast is met een t-test of ANOVA bepaald of sommige vragen gemiddeld significant anders beantwoord worden door de verschillende groepen respondenten.

Bij de vergelijking tussen de hoofdrichtingen is een ANOVA met bonferonni-correctie op de post-hoc toetsen gebruikt, waardoor meteen zichtbaar was welke opleidingen van elkaar verschillen, hoewel dit vanwege de gevoeligheid van het onderwerp niet letterlijk in het rapport vermeld wordt. Indien er significante verschillen tussen groepen zijn gevonden, is dit in de tekst vermeld. Dat een verschil significant is, betekent niet dat dit ook groot hoeft te zijn. De grootte van het verschil is daarom eveneens vermeld en bovendien in de bijlagen terug te vinden.

Naar aanleiding van de resultaten uit zowel de studenten- als docenten-enquêtes is er een kwalitatief onderzoek gehouden. Hierbij werden gesprekken aangegaan met docenten en leden van de examencommissies om een reactie te krijgen op de soms verrassende resultaten. Een ander doel van het interview was meer inzicht te krijgen in de mening van de geïnterviewden over het (belang van het) onderwerp. De namen van de personen met wie gesproken is, worden om privacyredenen niet bekend gemaakt. Wel zijn citaten uit de gesprekken terug te vinden in de uitwerkingen van de resultaten.

6. Resultaten

De resultaten uit het kwantitatieve onderzoek zijn onder te verdelen in drie gedeelten. Ten eerste een deel waarin de studenten-enquête wordt bekeken, ten tweede een gedeelte waarin er verschillende relaties tussen de vragen zijn gelegd binnen deze studenten-enquête en ten derde is de docenten-enquête vergeleken met de studenten-enquête.

6.1 Respondenten

De studenten-enquête is door 888 studenten ingevuld. In bijlage B.1 is te zien hoe de studenten over de jaren en de hoofdrichtingen zijn verdeeld. Wat betreft de docenten: in totaal hebben 63 docenten deelgenomen aan het kwantitatieve onderzoek. Er is zoveel mogelijk getracht bij dezelfde opleidingen als de studenten te enquêteren.

Naast het kwantitatieve onderzoek heeft er ook nog een kwalitatief onderzoek plaatsgevonden. Dit heeft bestaan uit een aantal interviews met docenten, hoogleraren en voorzitters van examencommissies. Het betreft een hoogleraar in de Letteren, die tevens opleidingscoördinator is. Een beleidsmedewerker onderwijszaken van een gamma-opleiding, een junior docent uit de Letterendisipline, een docent (zowel alfa als gamma) en een voorzitter van een examencommissie (alfa-opleiding). Door de gevoeligheid van het onderwerp zullen hun namen niet worden vermeld. Hun antwoorden zijn door de kwantitatieve resultaten van de studenten verwerkt en kunnen gezien worden als een reactie op de mening van de student.

6.2 Studenten-enquête

Om de volledige resultaten van de geënquêteerde studenten in een overzichtelijk geheel te plaatsen, wordt in dit gedeelte elke vraag apart behandeld, met de cijfers als toevoeging.

Presenteren als eigen werk

Het eerste dat opvalt in de resultaten is het feit dat 78,2% van de studenten zegt informatie van internet of van anderen te gebruiken bij te maken opdrachten (tabel B.5). De beleidsmedewerker zegt hierover: "Dat studenten hun werk op internet zetten is niet zo erg. Studenten leren niet alleen van ons, maar ook zeker van elkaar. Zolang er maar geen misbruik wordt gepleegd." Van dit aantal geeft 18,6% aan nooit tekst over te nemen van deze voorbeelden (tabel B.6), tegenover 3,0% (tabel B.6) die zegt dit standaard te doen. Uit het onderscheid dat gemaakt wordt in types van overnemen, blijkt dat 9,6% letterlijk tekst overschrijft (tabel B.7.1), 30,6% enkele woorden of zinnen verandert (tabel B.7.2), 13,7% woorden of zinnen omdraait (tabel B.7.3) en 67,2% zegt het anders te verwoorden dan weergegeven (tabel B.7.4). Bètastudenten antwoorden het vaakst ja op de vraag of zij het aldus verkregen werk overnemen als eigen werk, 28,5%. Letterenstudenten, 12,7%, doen dit het minst vaak. gammastudenten antwoorden het vaakst nee op de vraag of zij het aldus verkregen werk overnemen als eigen werk, maar liefst 45,1%. (Het verschil tussen gamma en Letteren in antwoord, komt door het feit dat meer alfastudenten de vraag niet hebben ingevuld).

Uit het kwantitatieve onderzoek blijkt dat 81,2% van de eerstejaars vaker werk van anderen of informatie van internet als voorbeeld gebruiken. Eerstejaars presenteren dit ook vaker als eigen werk, maar liefst 25,4% tegenover 14,9% van de meerderejaars. Meerderejaars nemen iets vaker stukken tekst over van anderen of internet, 16,4%. Hier moet wel bij vermeld worden dat het mogelijk is dat zij 'ja' hebben geantwoord en aangegeven hebben dat het om citeren gaat. De belangrijkste redenen waarom studenten teksten van internet gebruiken zijn 'geen tijd' (5,1%, tabel B.9.1), 'ik kon het zelf niet beter verwoorden' (41,2%, tabel B.9.2), 'de makkelijkste manier' (9,4%, tabel B.9.3) en 'het cijfer was niet belangrijk' (3,2%, tabel B.9.4). De junior docent is hier fel op tegen: "het gaat erom dat studenten het begrijpen.

Mensen die geen inzet tonen, horen duidelijk niet op een universiteit thuis!" De overige meest gegeven redenen zijn dat de tekst gebruikt werd als informatiebron voor een werkstuk of dat er gebruik gemaakt werd van citaten (tabel B.9.5). Hierbij is dan wel sprake van een correct vernoemen van de gebruikte bron.

Wanneer een tekst overgenomen wordt in eigen woorden, wat in 66% van de gevallen voorkomt, wordt door bijna de helft dit soms tot vaak gepresenteerd als eigen werk. Meer dan een kwart van alle respondenten geeft dus aan de tekst te presenteren als eigen werk wanneer deze in andere bewoording opgeschreven wordt.

Uit de tabellen blijkt dat slechts 18,1% van de studenten nooit werk uitleent aan medestudenten, ongeveer 25% doet dit soms tot vaak, en slechts 4,8% zegt altijd zijn of haar werk uit te lenen (tabel B.10). Waarom werk uitgeleend wordt aan medestudenten varieert van 'vriendendienst' tot 'informatiebron'. Zo zegt een student: "Uitleenen is gewoon collegialiteit".

Een meerderheid (65,3%) is van mening dat het letterlijk overschrijven van tekst en dit presenteren als eigen werk zeer onacceptabel is (tabel B.11.1), waar het omdraaien van woorden en/of zinnen evenals het veranderen hiervan overwegend gezien wordt als redelijk onacceptabel (tabel B.11.2 en B.11.3). De tekst weergeven in eigen woorden wordt beschouwd als redelijk tot zeer acceptabel (tabel B.11.4).

Instructies in plagiaat

Van de geënquêteerde studenten zegt het merendeel (56,8) wel eens instructies te hebben gehad over plagiaat, daarna het grootste aantal geeft aan geen instructies te hebben gehad en hier ook geen behoefte aan te hebben (24,2%), tot slot zegt het kleinste deel geen informatie te hebben gehad, doch hier wel behoefte aan te hebben (12,0%) (tabel B.12). Onder diegenen die wel instructie gehad hebben, geeft bijna de helft aan nog steeds teksten over te nemen. Dit percentage is groter dan dat van de groep mensen die geen voorlichting gehad hebben. Van de studenten die positief antwoordden op de vraag of zij instructies hebben gehad, neemt meer dan 25% teksten over met gebruik van het veranderen van woorden of zinnen. De studenten die geen instructies hebben gehad en aangaven hier geen behoefte aan te hebben nemen regelmatig tot vaak teksten over, ongeveer 33%. Van de studenten die wel behoefte hebben aan informatie neemt meer dan de helft regelmatig tot vaak teksten over, ditzelfde geldt voor studenten die niet weten of ze wel of niet informatie hebben gehad.

Uit de tabellen is af te leiden dat het al dan niet gehad hebben van instructie grote invloed heeft op de mate waarin studenten het overnemen van werk van anderen accepteren. Een meerderheid van de studenten vindt alles behalve het overnemen van tekst in eigen woorden onacceptabel. Bij de studenten die geen voorlichting hebben gehad over plagiaat zijn de meningen meer verdeeld en zijn de verschillen dus minder groot. Het meest in overeenstemming met studenten die wel of geen informatie ontvangen hebben is hun mening over het in eigen woorden overnemen van een stuk tekst. In deze is het onderlinge verschil per groep groter over het wel of niet accepteren van deze vorm.

De houding van de universiteit

Opvallend is het antwoord dat studenten gaven op de vraag of ze bekend zijn met de houding van hun opleiding tegenover plagiaat, hierop antwoordde 38% van niet (tabel B.13). Door 7,3% wordt gedacht dat de houding redelijk tot zeer tolerant is, 20,7% denkt dat deze gemiddeld is en 33% verwacht een redelijk tot strenge houding van de universiteit. Ook is gebleken dat 56,2% niet op de hoogte is wat de gevolgen zijn van het plegen van plagiaat (tabel B.14). Van de studenten die het wel (denken te) weten, verwacht het grootste aantal een onvoldoende of uitsluiting van de cursus. Ook wordt door 11,3% de examencommissie genoemd.

Voor zover mogelijk te beoordelen worden schorsing en inschakelen van de examencommissie niet strenger beoordeeld dan een onvoldoende of uitsluiting van de cursus. Het meest wordt de toekenning van een onvoldoende genoemd. Uit het gesprek met de beleidsmedewerker onderwijszaken bleek dat zelfs binnen de gamma-opleidingen niet dezelfde sancties worden getroffen. "Dit zou allemaal op één lijn moeten komen te liggen", aldus de geïnterviewde.

Het aantal studenten dat daadwerkelijk wordt aangesproken op het plegen van plagiaat blijkt slechts 3,6% te zijn (tabel B.15). De gevolgen hiervan waren hoofdzakelijk de toekenning van een 1, het opnieuw moeten inleveren of gevolgen voor degene die werk had overgeschreven. Het meest gegeven antwoord was dat er geen gevolgen waren aangezien er geen sprake was van plagiaat. De geïnterviewde opleidingscoördinator merkt op dat er een verschil is tussen de eerste en de meerderejaars: "het gaat om de manier waarop je ermee omgaat. Eerstejaars geef je namelijk nog de kans om het te verbeteren. Ouderejaars zouden op de hoogte moeten zijn, dus onder ouderejaars hebben wij meer meldingen van plagiaat."

Het is lastig af te leiden wat studenten, die weleens aangesproken zijn op vermoedens van plagiaat, nu vinden van de houding van de universiteit ten op zichte van plagiaat. Dit komt door het kleine aantal studenten dat daadwerkelijk aangesproken is na vermoedens van plagiaat (hoewel uit antwoorden van docenten blijkt dat deze vermoedens er wel degelijk vaak zijn). Een mogelijkheid is dat studenten antwoorden geven die niet correct zijn of antwoorden geven waarvan zij denken dat die verwacht worden. Een andere verklaring echter is dat docenten eerst zelf op nader onderzoek uitgaan voordat zij een student confronteren met hun vermoedens.

6.3 Docenten en studenten

Om te kijken of er een goede cohesie bestaat tussen wat de docenten vinden/denken en de studenten nu eigenlijk doen, hebben we een aantal vragen tussen deze enquêtes met elkaar vergeleken.

Uitlenen en Internet

Aan docenten hebben we gevraagd of zij weten dat studenten voor het maken van werkstukken informatie van internet halen of van medestudenten krijgen. Uit tabel C.1.1 blijkt dat ruim een kwart van de docenten denkt dat dit nooit of soms gebeurt. Aan de andere kant is er aan studenten gevraagd of zij dan ook wel eens informatie van internet of bij medestudenten halen. Ruim driekwart van de studenten (78%) doet dit. Uit kwalitatief onderzoek is gebleken dat docenten het wel degelijk weten dat er informatie van internet wordt gehaald. Docent (alfa/gamma): "Ja dat weet ik, en ik vind het geen goed idee! Het werk dat je maakt is een persoonlijk product van de student. Dit werkt alleen maar plagiaat in de hand." Onze beleidsmedewerker vertelde al dat het in principe niet erg is, zolang het maar niet misbruikt wordt. Deze uitkomst is ook zichtbaar wanneer we docenten vragen of ze denken dat studenten uit deze voorbeelden van internet stukken tekst gebruiken. Het blijkt dat het grootste gedeelte van de docenten niet weet dat studenten stukken van internet ook daadwerkelijk gebruiken. Dit gebeurt gezien de cijfers uit de studenten-enquête wel: slechts 19% zegt nooit de informatie van internet te gebruiken.

Ook is aan de docenten de volgende vraag gesteld: "denkt u dat studenten hun werk op internet zetten of uitlenen aan medestudenten?" Maar 44% van de docenten weet niet of dat gebeurt (tabel C.2.1). Het blijkt wel degelijk het geval te zijn, want als we aan de studenten vragen of ze weleens werk uitlenen aan medestudenten, dan blijkt dat 81% dit doet. Eén van de redenen die door docenten wordt gegeven voor dit op internet zetten is het WebCT, een digitale leeromgeving waar de faculteit der Letteren gebruik van maakt. Deze digitale leeromgevingen maken het heel verleidelijk om eigen materiaal te publiceren.

Acceptabel of niet?

Voor docenten zijn alle andere vormen dan in eigen woorden overnemen onacceptabel. In tabellen C.4.2 tot en met C.4.5 is te zien dat, logischerwijs, hoe meer een student zelf doet, hoe minder onacceptabel de docent de actie vindt. Wel moet gezegd worden dat hoe dan ook de handelingen onacceptabel zijn. Bij deze vergelijking moet worden opgemerkt dat de definitie van voorbeeld hier erg belangrijk is: veel studenten benadrukken in de toelichting dat ze de bron vermelden bij het voorbeeld, ook als ze het letterlijk overnemen. Toch is het een tekenend resultaat dat de overgrote meerderheid van de studenten wel eens werk van anderen gebruikt en dat de meerderheid van de docenten dat onacceptabel vindt. De voorzitter van de examencommissie zegt hierover: "het is gewoon onacceptabel. Zelfs wanneer je het in eigen woorden opschrijft. Enkel ter inspiratie is het geoorloofd." Letterlijk overschrijven doet 7,5% van de studenten en is daarmee de minst gebruikte vorm van overnemen. Woorden of zinnen omdraaien gebeurt al iets vaker (10,6%) en bijna een kwart van de studenten verandert woorden of zinnen. Al deze vormen zijn voor de docenten onacceptabel. In de tabellen C.4.2 tot en met C.4.5 is te zien dat deze percentages respectievelijk 96,8%, 77,8% en 71,4% is. Het in eigen woorden overnemen is iets waar bijna de helft van de docenten neutraal tot acceptabel tegenover staat, iets meer dan de helft van de studenten kiest voor deze vorm bij het overnemen. Voor een krappe meerderheid is ook het in eigen woorden overnemen onacceptabel.

De vraag uit de docenten-enquête, waarin wordt gevraagd hoe acceptabel de bepaalde vorm van overnemen is, is vergeleken met de vraag wat studenten zélf nu eigenlijk acceptabel vinden of niet. Bijna 90% van de studenten (zie tabel C.6.6 tot en met C.6.9) vindt letterlijk overschrijven onacceptabel en is het daarmee eens met de docenten. Er is echter wel een groot verschil in beoordeling van de andere manier van overnemen. Voor de docenten zijn zinnen/woorden veranderen en zinnen/woorden omdraaien samengenomen, zoals hierboven aangegeven en te zien in tabel C.6.1, 100% onacceptabel, maar bij de studenten is dat maar een krappe meerderheid (ongeveer 54%). Het in eigen woorden overnemen is voor een grote meerderheid van de studenten acceptabel. Junior docent: "plagiaat is doen alsof een bepaalde tekst van jou is. Ook bij het in eigenwoorden overnemen is dus plagiaat. Zorg dat er een bronvermelding bij staat. Dit houdt natuurlijk wel in dat je niet hele alinea's kan gaan kopiëren en het met een bronvermelding geoorloofd maakt."

De houding van de Universiteit

Meer dan eenderde van de studenten weet niet wat de houding van zijn of haar opleiding tegenover plagiaat is (tabel C.7.2), 33,1% oordeelt streng tot zeer streng en minder dan 8% zegt tolerant. Het resterende deel oordeelt gemiddeld. Van de respondenten onder de docenten controleert bijna 16% (tabel C.1) nooit op plagiaat, van tweederde ligt het antwoord tussen regelmatig en altijd. Het resterende deel antwoordt 'soms'. Een aantal opleidingen binnen de Letteren werken al met een plagiatscanner. De voorzitter van de examencommissie heeft hier wel ervaring mee: "we werken nu al een tijdje met Ephorus. Je laat studenten elektronisch hun werk via Ephorus inleveren en de docent krijgt, wanneer er sprake is van plagiaat, een melding."

Vervolgens het onderwijs in plagiaat. Wanneer er aan de docenten wordt gevraagd of zij weleens onderwijs hebben gegeven in het vermijden van plagiaat, antwoordt 46% van wel. (tabel C.8.1) 12,7% zegt nee, maar is dit nog wel van plan. Het resterende deel heeft ook geen plannen om les te gaan geven hierin. Wanneer we dit met de antwoorden van de studenten vergelijken, blijkt dat meer dan de helft (56,8%) les heeft gehad in plagiaat. (tabel C.8.2) 12% niet, maar heeft daar wel behoefte aan. 24,2% heeft er nog nooit les in gehad en heeft ook geen behoefte. Vaak zit een les in plagiaat geïntegreerd in een eerstejaars vak. Bij de alfa-opleidingen zeggen de docenten dat ze allemaal uitleggen aan eerstejaars hoe je plagiaat kan voorkomen. "Of een student er nu wel of geen behoefte aan heeft, het is toch een onderdeel van ons programma. Studenten mogen niet kunnen zeggen dat ze het niet wisten."

We zijn verplicht ze voor te lichten”, aldus de opleidingscoördinator. Ook de junior docent laat zien dat in een eerstejaars reader staat uitgelegd hoe je plagiaat nu kan voorkomen: “je moet gewoon streng zijn als iemand plagiaat heeft gepleegd. Bij een eerstejaars ook: het is ze verteld, het staat in de reader, dus ze hadden het moeten weten.”

11,1% van de docenten heeft nooit vermoedens van plagiaat, 42,9% soms en bij elkaar heeft 44,4% van de docenten regelmatig tot vaak vermoedens van plagiaat (tabel C.9.1) Gezien 94,4% van de studenten er niet op aangesproken wordt (tabel C.9.2) en gezien de toelichtingen uit het kwalitatieve onderzoek, kan gezegd worden dat de docenten niet meteen de studenten aanspreken, maar eerst bewijs voor deze vermoedens verzamelen. Zo zegt de docent: “Het kost ook veel tijd. Als het een kleine overtreding is, heb je niet altijd zin om een heel dossier aan te gaan leggen en naar de examencommissie te stappen. De opdracht opnieuw laten maken is dan weleens een optie.” Ook moet in acht worden genomen dat dit een uitermate gevoelig onderwerp is, waarover niet iedereen in het openbaar wenst te spreken.

En wat zijn dan de gevolgen wanneer die vermoedens worden uitgesproken? Uit de antwoorden van de student blijkt dat de vermoedens ontstaan door onbedoeld foute verwijzingen of het vergeten van een bronvermelding. Uit de tabel C.10.1 blijkt verder dat docenten de student, wanneer er serieuze vermoedens zijn van plagiaat, eerst een waarschuwing geven. Dit zegt 43,9%. Studenten die aangesproken zijn op plagiaat mochten de opdracht vaak herschrijven. Maar wat nu als het plagiaat echt aantoonbaar is? Bij de docenten zijn de drie meest gegeven antwoorden: onvoldoende of punten in mindering (17,2%), maatregel afhankelijk van uitkomst gesprek met student (17,2%) of uitsluiten van cursus en de examencommissie inschakelen (29,7%). Dit komt ook overeen met de gegeven antwoorden van de studenten op de vraag: wat gebeurt er op jouw opleiding als een student betrapt wordt op het plegen van plagiaat?

7. Conclusie

De volgende vraag geldt als doelstelling voor het gehele onderzoek:

In welke mate wordt er door studenten aan de Universiteit Utrecht plagiaat gepleegd?

Bij het beantwoorden van deze hoofdvraag is het noodzakelijk om enkele deelvragen in het achterhoofd te houden.

- Is de mate van plagiaat plegen anders bij eerstejaars dan bij meerderejaars.
- Is er een verschil in plagiaat plegen tussen de alfa/bèta/gamma-faculteiten?
- Is er een verschil in de grootte van de opleiding?
- Plegen studenten die instructies hebben gehad, minder plagiaat dan studenten zonder instructie?
- In welk opzicht verschilt de mening van studenten en docenten met betrekking tot plagiaat?

7.1 Hypothesen

De eerste hypothese was dat eerstejaars meer plagiaat plegen dan meerderejaars studenten. Uit het kwantitatieve onderzoek blijkt dat 81,2% van de eerstejaars vaker werk van anderen of informatie van internet als voorbeeld gebruiken. Eerstejaars presenteren dit ook vaker als eigen werk, maar liefst een kwart tegenover een zesde van de meerderejaars. Meerderejaars nemen iets vaker stukken tekst over van anderen of internet, ongeveer een zesde. Hier moet wel bij vermeld worden dat het mogelijk is dat zij 'ja' hebben geantwoord en aangegeven hebben dat het om citeren gaat. (zie ook discussie 'betrouwbaarheid studenten-enquête'). Maar het percentage studenten die deze opmerking hebben geplaatst, is zo goed als verwaarloosbaar. De hypothese dat eerstejaars meer plagiaat plegen dan meerderejaars kan op basis van deze gegevens aangenomen worden.

De hypothese dat alfa opleidingen minder plagiaat plegen omdat zij meer getraind zijn in het schrijven van papers dan de gamma en de bèta opleidingen kan ook anders worden opgevat: hoe meer je schrijft, hoe groter de kans dat er plagiaat wordt gepleegd. Bèta studenten antwoorden het vaakst ja op de vraag of zij het aldus verkregen werk overnemen als eigen werk, iets meer dan een kwart. Letteren studenten, iets meer dan een tiende doen dit het minst vaak. Gammastudenten antwoorden het vaakst nee op de vraag of zij het aldus verkregen werk overnemen als eigen werk, maar liefst 45,1%. (Het verschil tussen Gamma en Letteren in antwoord, komt door het feit dat meer alfa studenten de vraag niet hebben ingevuld). De hypothese, dat alfa opleidingen minder plagiaat plegen, kan inderdaad worden aangenomen. De hypothese dat alfa opleidingen, omdat studenten meer getraind zijn in schrijven, een grotere kans op plagiaat hebben, kan bij deze worden verworpen.

De hypothese dat grote opleidingen meer plagiaat tegenkomen, dan kleine opleidingen zou aan de hand van de volgende gegevens kunnen worden aangenomen. Naar aanleiding van de antwoorden op de vraag of studenten de 'aldus verkregen tekst als eigen werk presenteren', wanneer zij voorbeelden gebruiken van anderen of internet, antwoordt bijna een kwart van de grote opleidingen 'ja', tegenover ongeveer een zesde van de kleine opleidingen.

De hypothese dat studenten die instructies hebben gehad minder plagiaat zullen plegen, dan studenten zonder instructies kan worden aangenomen. Deze vraag ligt in het verlengde van de vraag of er verschil is tussen de alfa/bèta/gamma opleidingen. Aangezien de meeste alfa studenten (bijna driekwart) instructies hebben gehad over wat plagiaat is en hoe je het kunt vermijden en zij ook het minst vaak ja antwoorden op de vraag of ze de aldus verkregen tekst als eigen werk presenteren, is er wel een duidelijk

verband te vinden tussen het krijgen van instructies en het voorkomen van plagiaat. De bètastudenten krijgen het minst vaak instructies over plagiaat, iets meer dan eenderde. Logischerwijs blijkt ook dat zij het vaakst ja antwoorden als het gaat om het presenteren van de aldus verkregen tekst als eigen werk. Opvallend genoeg geven bètastudenten eveneens het meest aan, dat zij wel behoefte hebben aan dit soort instructies of voorlichting. Maar liefst 20,6% zegt instructies te missen. Kennelijk zijn ze zich er wel bewust van dat degelijke voorlichting ontbreekt.

De hypothese dat studenten en docenten op één lijn zitten als het gaat om plagiaat is wat uitgebreider dan de anderen en kan in principe worden aangenomen én verworpen. Als we kijken naar het verschil van antwoorden tussen docenten en studenten, dan zien we dat met betrekking tot het uitlenen van werk aan medestudenten en het gebruik van internet docenten en studenten aanzienlijk van mening verschillen. Docenten zijn zich vaak niet bewust van het feit dat studenten stukken van internet gebruiken terwijl een overgrote meerderheid van de studenten dit doet. Als het gaat om het uitlenen van werk of het werk op internet zetten, dan valt op dat niet eens de helft van de docenten weten dat dit gebeurt terwijl meer dan driekwart van de studenten inderdaad het werk uitleent of op internet zet.

De overgrote meerderheid van de studenten zegt wel eens werk van anderen te gebruiken waarbij de meerderheid van de docenten aangeeft die onacceptabel te vinden. Volgens docenten zijn in principe alle andere vormen dan in eigen woorden overnemen onacceptabel, dus ook letterlijk overschrijven, het omdraaien van zinnen en woorden en het veranderen van zinnen en woorden. Het klinkt nogal logisch dat dit onacceptabele werkvormen zijn, maar bij het letterlijk overschrijven blijkt bijvoorbeeld nog een kleine groep studenten dit toe te passen. Uiteraard kiest iets meer dan de helft van de studenten voor het overnemen in eigen woorden. Gelukkig blijkt dat studenten ook negatief staan tegenover letterlijk overschrijven. Studenten zijn echter wel wat soepeler in hun mening als het gaat om de andere vormen van overnemen. Iets minder dan de helft vindt deze vormen acceptabel. Uit de docentenquête blijkt dat alle docenten deze vormen ook onacceptabel vinden, wat wel een opvallend verschil is. Op dit punt kan de hypothese dus verworpen worden.

7.2 Conclusie hoofdvraag

Aan de hand van deze vijf deelvragen kan er een antwoord gegeven worden op de hoofdvraag. In principe kan gesteld worden dat studenten zich vaak niet bewust van het feit dat ze plagiaat plegen. Dit is in samenhang met meerdere factoren. Eerstejaars hebben vaak nog te kampen met slechte voorlichting vanuit het voortgezet onderwijs. Bovendien blijkt uit de bovenstaande gegevens dat niet alle opleidingen consequent voorlichting of instructies geven in het vermijden van plagiaat. De alfa opleidingen doen dit nog het meest. De bètaopleidingen lopen op dit gebied erg achter.

Uit gesprekken in het kwalitatief onderzoek bleek dat de meeste studenten uit de alfa-richting, indien ze worden geïnstrueerd in het voorkomen van plagiaat, instructies in het eerste jaar al krijgen. Ook bleek uit deze gesprekken dat er af en toe een gezamenlijk overleg plaatsvindt, waarbij wordt gekeken naar de maatregelen die worden getroffen wanneer er sprake is van plagiaat. Deze maatregelen worden zo goed mogelijk op elkaar afgestemd. Dit zou een goed alternatief zijn voor alle opleidingen, er is namelijk nogal wat verwarring onder studenten over wat precies de gevolgen zijn als er plagiaat wordt gepleegd. Plagiaatsscanners en betere voorlichting zouden zelfs dit percentage kunnen bestrijden.

8. Discussie

8.1 Betrouwbaarheid resultaten

Als gevolg van het uitgebreide rapport naar peer assessment, is er bij dit onderzoek voor gekozen om de opleidingen op een andere manier te clusteren. De meest voor de hand liggende manier is om de opleidingen op te splitsen in alfa/bèta/gamma-clusters en een apart cluster voor University College Utrecht (UCU).

Op advies van prof. dr. J.J.C.M Hox is getracht om binnen deze clusters een grote en een kleine opleiding te kiezen. Later is besloten om dit te verdubbelen waarbij dus twee grote opleidingen en twee kleinere opleidingen zijn gekozen. Daarbij is er ook het streven geweest om bij elke opleiding zowel onder tenminste 25 eerstejaars als 25 meerderejaars te enquêteren. Dat betekent dat er onder dertien opleidingen in totaal enquêtes moesten worden uitgedeeld. De opleidingen zijn op een willekeurige manier geselecteerd. Het enquêteren bij het cluster van UCU is niet gehaald. Als gevolg daarvan is er besloten om dit cluster weg te laten. Ook bleek dat het enquêteren onder 'alfa klein' niet meer haalbaar was, waardoor besloten is dat enkele overgebleven enquêtes van andere talen zijn meegenomen in het aantal van de opleiding 'alfa klein'. Bij alle andere opleidingen is de doelstelling zonder problemen gehaald. Er kan met zekerheid gezegd worden dat de mening van de studenten van de Universiteit Utrecht op een goede en representatieve manier vertegenwoordigd is in het kwantitatieve deel.

De kans dat de enquête vaker door één student is ingevuld is aanwezig. Gezien het feit dat er af en toe vaker geënuquêteerd is bij een opleiding, dus onder dezelfde studenten, waarbij wel altijd door ons werd vermeld dat het kon voorkomen dat studenten de enquête al een keer hadden ingevuld, is deze kans in principe te verwaarlozen. Half ingevulde enquêtes zijn niet ingevoerd en enquêtes met 'onzin'-antwoorden zijn eveneens buiten beschouwing gelaten.

Het zou kunnen voorkomen dat er fouten zijn gemaakt bij het invoeren van de enquêtes. Het kwantitatieve deel wordt ondersteund door het computerprogramma SPSS. Hierbij is er voor gekozen om de antwoorden te coderen. Er is op een zorgvuldige manier met de antwoorden omgegaan en tijdens het invoerproces zijn er geen coderingsfouten ontdekt. De resultaten kunnen uiteraard door onvoorziene kleine foutjes zijn beïnvloed, zoals het verkeerd categoriseren van een open antwoord, maar er zijn geen enorme afwijkingen ontdekt in het geheel. Een vertekening van de antwoorden is zo goed als te verwaarlozen.

8.2 Betrouwbaarheid studenten-enquête

De eerste vragen van de studenten-enquête bleken geen problemen op te leveren. De vraag over de opleiding was duidelijk en, naar aanleiding van de verwarring uit het eerste onderzoek, hebben we de vraag in welk jaar van de studie de student zit op een andere manier geformuleerd. Ook deze vraag leidde niet meer tot verwarring. Studenten uit allerlei jaren hebben de enquête ingevuld. Er is verschil gemaakt in eerstejaars, en alle jaren die daar buiten vallen zijn samengevoegd tot meerderejaars. Daarbij is er ook geen verschil gemaakt tussen bachelorstudenten en doctoraalstudenten.

De enquête heeft één belangrijke punt van kritiek. Vraag vier, of studenten weleens werk van anderen of informatie van internet halen (bijvoorbeeld voor hun eigen papers/werkstukken), is niet duidelijk geformuleerd. Een kleine 10% van de studenten geeft aan letterlijk stukken tekst over te schrijven. Studenten bleken vaak erbij te schrijven dat zij dit wel deden met een bronvermelding erbij, dus dit percentage kan worden betwijfeld. Waarschijnlijk hebben meerdere studenten deze vraag positief beantwoord, maar aangegeven dat dit wel met bronvermelding is.

De vraag had wat specifiek gesteld kunnen worden of er had verwezen moeten worden naar een vraag als 'Hoe vaak noem je hierbij de bron van deze stukken tekst?' Vraag vijf, 'Neem je wel eens stukken tekst over van deze voorbeelden', ligt in het verlengde van deze onvoorziene fout. Een kleine dertig studenten hebben een opmerking gemaakt over deze twee vragen. Aangezien het gaat om een klein aantal studenten (tegenover 888 ingevulde enquêtes), is deze fout uiteindelijk te verwaarlozen. Het merendeel heeft de vragen die daarop volgen wel in acht genomen.

Bij vraag zeven begrepen sommigen niet het verschil tussen het veranderen van enige woorden of zinnen en het omdraaien van enige woorden of zinnen. Ook deze vraag had duidelijker gesteld kunnen worden. Met veranderen wordt namelijk bedoeld dat woorden of zinnen worden vervangen door andere woorden of zinnen, terwijl dit, zonder bronvermelding, wel plagiaat blijft. Met omdraaien wordt bedoeld dat de zinsvolgorde wordt veranderd. Ook dit is, zonder bronvermelding, een vorm van plagiaat.

De overige vragen vormden geen problemen.

8.3 Betrouwbaarheid docenten-enquête

De docenten-enquête is in principe hetzelfde als studenten-enquête. Deze enquête werd op de website online gezet. Het enige probleem dat toen ontstond was dat het programma waarmee het online stond op een gegeven moment werd afgesloten waardoor de enquête niet meer ingevuld kon worden. Op dat moment was het al door ongeveer 70 docenten ingevuld, echter vooral alfa en gamma-docenten. De docenten van het bètacluster ontbreken dus in dit kwantitatieve gedeelte. Dit is ook het geval met de interviews: naar aanleiding van de e-mailadressen die docenten bij de enquête

8.4 Definitie plagiaat

Het definiëren van plagiaat kan op verschillende manieren. Stichting OER heeft enkel gekozen voor het plagiaat dat voorkomt in schriftelijke werken. Plagiaat en fraude tijdens tentamens zijn niet opgenomen in dit onderzoek. In de enquête komt goed naar voren welke definitie is gehanteerd. Er kan geen verwarring ontstaan over de manier van definiëren. Bij de operationalisering wordt de definitie verder toegelicht. Dit bleek echter wel tot wat misverstanden te leiden. Het was moeilijker dan gedacht om uit te leggen wat precies wordt verstaan onder plagiaat. Uiteindelijk is besloten om het te definiëren in drie categorieën en daarbij wordt impliciet ook verwezen naar de enquête, aangezien daarin gevraagd wordt of studenten werk wel eens letterlijk overschrijven, woorden of zinnen omdraaien, of woorden of zinnen veranderen.

8.5 Vertaling resultaten

Het kwantitatieve onderzoek heeft qua vertaling niet bijzonder veel aanmerkingen. Bij vijfpunsvragen kan er nog wel eens verwarring ontstaan over de vertaling van elk punt, maar de praktijk leert dat studenten daar geen problemen mee hebben. Het derde punt is 'neutraal' en de andere punten spreken voor zich. Uiteraard missen er enkele vragen in de enquête. Vragen als: Gebruik je wel eens stukken tekst van anderen of internet als citaat? (zie ook 'betrouwbaarheid enquête'), Zet je wel eens je werk op internet? Zo ja, welke website gebruik je daarvoor? Werkt jouw opleiding met een plagiaatscanner? Mogelijke vragen over fraude tijdens tentamens zouden gesteld kunnen worden in een vervolgonderzoek.

Ook is de vraag 'Plegen studenten van een opleiding met een plagiaatscanner minder plagiaat', verwijderd als deelvraag. Deze vraag bleek moeilijk te beantwoorden aangezien hij niet gesteld wordt in de studenten-enquête en er op dit moment niet met zekerheid vastgesteld kan worden welke opleidingen gebruik maken van een plagiaatscanner. Daarnaast is, door problemen met het internet, het aandeel van de docenten die een enquête hebben ingevuld beperkt gebleven. Ook in het kwalitatieve deel is de mening van de bètadocenten niet meegenomen, vanwege tijdgebrek. Dit zou in eveneens in een vervolgonderzoek kunnen worden uitgebreid.

8.6 Tot slot

De cijfers uit dit rapport geven al met al een zeer representatief beeld van de Universiteit Utrecht. De mening van elk soort student is vertegenwoordigd en het aantal enqûetes is meer dan gemiddeld nodig is, om een representatief beeld te verkrijgen. De antwoorden van de deelvragen en de resultaten zijn van groot belang om de hoofdvraag te begrijpen. Deze antwoorden kunnen enigszins vertekend zijn (zie ook betrouwbaarheid studenten-enqûete) door het ontbreken van enkele specificeringen in de vraagstelling maar dit kan uiteindelijk verwaarloosd worden.

9. Nawoord

Stichting Onderwijs Evaluatie Rapport sluit met dit onderzoeksrapport het jaar 2004-2005 af. Dit rapport is bedoeld voor beleidsmakers, voor het College van Bestuur, voor alle onderwijsgerelateerde instanties maar ook voor opleidingsdirecteuren, onderwijscoördinatoren, docenten en studenten. Voor iedereen die zich wil verdiepen of geïnteresseerd is in het fenomeen 'plagiaat', kan dit rapport als uitgangspunt dienen.

Verder wil het bestuur van Stichting OER een bedankwoord uitbrengen. Ten eerste aan Marie-Jet Fennema (Universitair Strategisch Plan), Felipe Salve (Bureau Controller) en Albert Pilot (Adviescommissie Kwaliteit Onderwijs) voor de tijd die zij hebben gestoken in Stichting OER en voor hun brede kijk op het onderwijs.

Ten tweede bedanken wij professor Joop Hox en Hans Vrijmoed, die ons zeer van dienst zijn geweest bij het statistische gedeelte van het onderzoek. Onze dank gaat eveneens uit naar alle docenten die de tijd hebben genomen om de enquête in te vullen, en de docenten die hebben meegewerkt aan het kwalitatieve onderzoek. Uiteraard zijn de studenten van de Universiteit Utrecht een essentieel onderdeel van de onderzoeken van Stichting OER. Wij bedanken hen voor hun tijd en kritische mening.

Ten slotte bedanken we de studieverenigingen en het oud-bestuur voor hun hulp bij dit onderzoek.

Het bestuur van Stichting OER is trots op haar laatste onderzoek, en hoopt dat het rapport op elk mogelijke manier kan en zal bijdragen aan de verbetering van het onderwijs aan de Universiteit Utrecht.

Met vriendelijke groeten, het bestuur van 2004 - 2005,

Frouke Pieters - Voorzitter
Laia Frijhoff - Secretaris
Lieke Brenters - Penningmeester
Femke Jacobs - Onderzoekscoördinator

10. Bibliografie

Boeken

Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. (2005). *Wetenschappelijk onderzoek: dilemma's en verleidingen*. Amsterdam.

Artikelen

Bloothoofd, G. et al. (2004). *Plagiaatbeleid aan de Universiteit Utrecht, faculteiten en opleidingen*. Utrecht.

Roes, H. (juni 2004). *Plagiaat en antiplagiaat in het Nederlandse hoger onderwijs*. Utrecht.

Websites

www.trouw.nl

www2.let.uu.nl/Solis/geschiedenis/onderwijszaken/plagiaat.html

Bijlage A

Gebruikte enquêtes

Studenten-Enquête

Plagiaat

Stichting OER is een organisatie die onderzoek doet naar de kwaliteit van het onderwijs aan de Universiteit Utrecht. Dit onderzoek gaat over het plegen van plagiaat door studenten. Het overschrijven van grote stukken tekst zonder de bron te vernoemen, noemen we plagiaat. Maar weten studenten dit? Stichting OER onderzoekt hoe studenten met andermans teksten omgaan. Hiervoor vragen wij jullie medewerking. De enquête is geheel anoniem, waardoor niet te herleiden valt wie wat heeft geantwoord. Je benadeelt jezelf of je medestudenten dus niet. De uitkomsten van het onderzoek zijn in april te vinden op onze website.

1. Welke opleiding doe je?

2. In welk jaar van je studie zit je? Ik bene jaars student(e)

3. Hoe vaak moet je opdrachten maken of papers/werkstukken/verslagen schrijven?

0 1 2 3 >3keer per maand
o o o o o

4. Gebruik je wel eens werk van anderen of informatie van internet als voorbeeld voor je eigen papers/werkstukken?

- Ja
 Nee (**ga verder naar vraag 9**)
 Wil ik niet zeggen (**ga verder naar vraag 9**)

5. Neem je wel eens stukken tekst over van deze voorbeelden?

Nooit o o o o o Altijd

6. In welke mate neem je letterlijk tekst over? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Ik schrijf het letterlijk over.
 Ik verander enige woorden en/of zinnen uit de overgenomen tekst.
 Ik draai enige woorden en/of zinnen om uit de overgenomen tekst.
 Ik neem het geheel in eigen woorden over.

7. Presenteer je de aldus verkregen tekst als eigen werk?

Nooit o o o o o Altijd

8. Wat is de reden dat je stukken tekst van internet, van een student of andere informatiebron hebt gebruikt? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Ik had geen tijd om zelf iets te verzinnen.
 De informatie was goed geformuleerd. Zelf zou ik het niet beter kunnen.
 Het is de makkelijkste weg.
 Het ging niet om een (belangrijk) cijfer.
 Anders, namelijk.....

9. Leen je je werk uit aan medestudenten?

Nooit o o o o o Altijd

10. Wat zijn je beweegredenen om je werk aan medestudenten uit te lenen?

.....
.....
.....

11. Wat vind je van de volgende handelingen, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

- Letterlijk overschrijven.
Zeer onacceptabel o o o o o Zeer acceptabel
- Enige woorden/zinnen veranderen uit de overgenomen tekst.
Zeer onacceptabel o o o o o Zeer acceptabel
- Enige woorden en/of zinnen omdraaien uit de overgenomen tekst.
Zeer onacceptabel o o o o o Zeer acceptabel
- In eigen woorden overnemen van tekst.
Zeer onacceptabel o o o o o Zeer acceptabel

12. Heb je wel eens instructies gehad over wat plagiaat is en hoe je het kunt vermijden?

- Ja.
- Nee, ik heb hier ook geen behoefte aan.
- Nee, ik heb hier wel behoefte aan.
- Ik weet het niet.

Lees nu het volgende stukje tekst, voordat je verder gaat met de laatste vragen!

Op de Rijksuniversiteit Groningen gaat men plagiaat voortaan elektronisch te lijf. Een zogeheten plagiaatscanner controleert of ingeleverde werkstukken niet te veel overgeschreven tekst bevat. Als overeenkomsten worden gevonden tussen een ingeleverde scriptie en een werkstuk dat online staat, geeft het programma een melding.

13. Hoe vind je de houding van jouw opleiding tegenover plagiaat?

Zeer streng o o o o o Zeer tolerant O Weet ik niet

14. Wat gebeurt er op jouw opleiding als een student betrappt wordt op het plegen van plagiaat?

-
- Weet ik niet

15. Heeft een docent je wel eens aangesproken op vermoedens van plagiaat?

- Ja
- Nee

16. Zo ja, wat waren de gevolgen hiervan?

.....
.....
.....

Heb je nog op- of aanmerkingen n.a.v. dit onderwerp of over Stichting OER?

.....
.....
.....

Docenten-Enquête

Plagiaat

Stichting OER is een organisatie die onderzoek doet naar de kwaliteit van het onderwijs aan de Universiteit Utrecht. Dit onderzoek gaat over het plegen van plagiaat door studenten. Plagiaat is een groot probleem op universiteiten en hogescholen. Steeds meer studenten kopiëren scripties en onderzoeksverslagen van websites in plaats van ze zelf te schrijven. Op de Rijksuniversiteit Groningen gaat men plagiaat voortaan elektronisch te lijf. Een zogeheten plagiaatscanner vergelijkt de teksten van de werkstukken met bronnen op internet. Als overeenkomsten worden gevonden tussen een ingeleverde scriptie en een werkstuk dat online staat, geeft het programma een melding. Echt harde cijfers zijn nog niet bekend en daarom wil Stichting OER hier graag onderzoek naar doen. In welke mate plegen studenten aan de Universiteit Utrecht plagiaat? Eind april zijn de uitkomsten van het onderzoek op onze site te lezen.

1. Bij welke faculteit geeft u voornamelijk les?

.....

2. Hoe vaak moeten studenten gemiddeld per vak bij u papers, werkstukken of verslagen schrijven?

01/2 3/4 5/6 >7 keer per maand
o o o o o

3. Gebruiken studenten, naar u weet, voorbeelden van internet of medestudenten voor deze werkstukken?

Nooit o o o o o Altijd o ik weet het niet

4. Denkt u dat studenten hun werk op internet te zetten/uitlenen aan medestudenten?

- o Ja, want.....
o Nee, want.....
o Anders, namelijk.....
o Ik weet het niet

5. Bent u bekend met websites waar studenten hun werk op kunnen zetten?

- o Ja en die bezoek ik ook wel eens, namelijk.....
o Ja, maar ik bezoek ze nooit.
o Nee.

6. Wat is uw mening over het bestaan van deze sites?

.....
.....
.....

7. Gebruiken studenten, naar u weet, stukken tekst uit deze voorbeelden?

Nooit o o o o o Altijd o ik weet het niet

8. Wat vindt u van de volgende handelingen, waarbij studenten geen bron vermelden:

Het gebruiken van voorbeelden.

Zeker acceptabel o o o o o Zeker onacceptabel

Het letterlijk overnemen van stukken tekst.

Zeker acceptabel o o o o o Zeker onacceptabel

Het veranderen van enige woorden en/of zinnen uit de overgenomen tekst.

Zeker acceptabel o o o o o Zeker onacceptabel

Het omdraaien van enige woorden en/of zinnen uit de overgenomen tekst.

Zeker acceptabel o o o o o Zeker onacceptabel

Het geheel in eigen woorden overnemen van stukken .

Zeker acceptabel o o o o o Zeker onacceptabel

9. Controleert u werkstukken op plagiaat?

Nooit o o o o o Altijd

10. Als u werkstukken controleert op plagiaat, hoe doet u dit?

.....
.....

11. Geeft u onderwijs, of heeft u wel eens onderwijs gegeven over het vermijden van plagiaat?

- Ja
- Nee, dit ben ik wel van plan
- Nee, dit ben ik ook niet van plan

12. Hoe vaak heeft u vermoedens van plagiaat?

.....
.....

13. Wat doet u/zou u doen als u vermoedens van plagiaat heeft?

.....
.....

14. Hoe vaak treft u aantoonbare gevallen van plagiaat?

.....
.....

15. Wat doet u/zou u doen bij aantoonbare gevallen van plagiaat?

.....
.....

Heeft u nog op- of aanmerkingen n.a.v. dit onderwerp of over Stichting OER?

.....
.....
.....
.....

Bijlage B

Resultaten studenten

1. Verdeling van de respondenten over de verschillende opleidingen

	Opleiding	Respondenten
1	Alfa groot 1	88
2	Alfa groot 2	71
3	Alfa klein 1	61
4	Alfa klein 2	64
5	Beta groot 1	78
6	Beta groot 2	52
7	Beta klein 1	61
8	Beta klein 2	57
9	Gamma groot 1	99
10	Gamma groot 2	100
11	Gamma klein 1	79
12	Gamma klein 2	88
	totaal	888

2. Wegingsfactor aan de hand van respondenten en studentenaantallen

	Opleiding	Totaal studenten	Respondenten	Wegingsfactor
1	Alfa groot 1	863	88	9,81
2	Alfa groot 2	993	71	13,99
3	Alfa klein 1	244	61	4,00
4	Alfa klein 2	357	64	5,58
5	Beta groot 1	721	78	9,24
6	Beta groot 2	912	52	17,54
7	Beta klein 1	231	61	3,79
8	Beta klein 2	328	57	5,75
9	Gamma groot 1	3518	99	35,54
10	Gamma groot 2	2503	100	25,03
11	Gamma klein 1	394	79	4,99
12	Gamma klein 2	403	88	5,23
	totaal	11467	888	

3. In welke jaar van je studie zit je?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	1	453	52,7	52,8
	2	179	18,2	71,0
	3	172	21,5	92,6
	4	57	4,7	97,3
	5	17	2,0	99,3
	6	4	0,5	99,8
	7	4	0,2	100,0
	Totaal	886	99,8	
Geen antw.	System	2	0,2	
Totaal		888	100,0	

4. Hoe vaak moet je opdrachten maken of papers e.d. schrijven?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	0	1	0,1	0,1
	0 keer	11	1,1	1,2
	1 keer	312	38,3	39,5
	2 keer	248	24,5	64,0
	3 keer	129	13,8	77,8
	>3 keer	176	22,2	100,0
	Totaal	877	100,0	
Geen antw.	System	11		
Totaal		888		

5. Gebruik je werk van anderen of informatie van internet als voorbeeld?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	ja	682	78,2	78,2
	nee	188	20,6	98,7
	wil niet zeggen	11	1,2	100,0
	5	1	,0	100,0
	Totaal	882	100,0	
Geen antw.	System	6		
Totaal		888		

6. Neem je wel eens stukken tekst over van deze voorbeelden?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	0	1	0,0	0,0
	nooit	159	18,6	18,7
	soms	240	36,1	54,7
	regelmatig	176	25,7	80,5
	vaak	103	16,5	97,0
	altijd	18	3,0	100,0
	Totaal	697	100,0	
Geen antw.	System	191		
Totaal		888		

7. 1 In welke mate neem je letterlijk tekst over? Letterlijk?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	nee	605	90,4	90,4
	ja	81	9,6	100,0
	Totaal	686	100,0	
Geen antw.	System	202		
Totaal		888		

7.2 In welke mate neem je letterlijk tekst over? Verander woorden/zinnen?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	nee	518	69,4	69,4
	ja	167	30,6	100,0
	Totaal	685	100,0	
Geen antw.	System	203		
Totaal		888		

7.3 In welke mate neem je letterlijk tekst over? Draai woorden/zinnen om?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	nee	596	86,3	86,3
	ja	92	13,7	100,0
	Totaal	688	100,0	
Geen antw.	System	200		
Totaal		888		

7.4 In welke mate neem je letterlijk tekst over? Eigen woorden?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	nee	202	32,7	32,7
	ja	483	67,2	99,9
	4	1	0,0	99,9
	5	1	0,1	100,0
	Totaal	687	100,0	
Geen antw.	System	201		
Totaal		888		

8. Presenteer je de aldus verkregen tekst als eigen werk?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	0	3	0,1	0,1
	nooit	235	30,6	30,8
	soms	153	23,4	54,2
	regelmatig	133	19,8	74,0
	vaak	98	15,4	89,4
	altijd	65	10,6	100,0
	Totaal	687	100,0	
Geen antw.	System	201		
Totaal		888		

9.1 Wat is de reden dat je stukken tekst hebt gebruikt? Geen tijd?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	nee	653	94,9	94,9
	ja	32	5,1	100,0
	Totaal	685	100,0	
Geen antw.	System	203		
Totaal		888		

9.2 Wat is de reden dat je stukken tekst hebt gebruikt? Zelf niet beter?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	nee	346	46,6	46,6
	ja	339	53,4	100,0
	Totaal	685	100,0	
Geen antw.	System	203		
Totaal		888		

9.3 Wat is de reden dat je stukken tekst hebt gebruikt? Makkelijkst?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	nee	595	87,8	87,8
	ja	90	12,2	100,0
	Totaal	685	100,0	
Geen antw.	System	203		
Totaal		888		

9.4 Wat is de reden dat je stukken tekst hebt gebruikt? Cijfer niet belangrijk?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	nee	654	95,8	95,8
	ja	30	4,2	100,0
	Totaal	684	100,0	
Geen antw.	System	204		
Totaal		888		

9.5 Wat is de reden dat je stukken tekst hebt gebruikt? Anders?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	nee	373	58,9	58,9
	ja	312	41,1	100,0
	Totaal	685	100,0	
Geen antw.	System	203		
Totaal		888		

10. Leen je je werk uit aan medestudenten?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	nooit	168	18,1	18,1
	soms	216	25,2	43,3
	regelmatig	243	26,6	69,9
	vaak	213	25,3	95,2
	altijd	42	4,8	100,0
	Totaal	882	100,0	
Geen antw.	System	6		
Totaal		888		

11.1 Wat vind je van het letterlijk overschrijven van stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	604	65,3	65,3
	redelijk onacceptabel	191	23,9	89,1
	neutraal	54	7,5	96,6
	redelijk acceptabel	20	2,2	98,8
	zeer acceptabel	7	0,9	99,7
	11	1	0,3	100,0
	Totaal	877	100,0	
Geen antw.	System	1		
Totaal		888		

11.2 Wat vind je van het veranderen van woorden/zinnen in stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	180	16,6	16,6
	redelijk onacceptabel	339	37,6	54,3
	neutraal	224	26,4	80,6
	redelijk acceptabel	104	15,1	95,7
	zeer acceptabel	29	4,3	100,0
	Totaal	876	100,0	
Geen antw.	System	12		
Totaal		888		

11.3 Wat vind je van het omdraaien van woorden/zinnen in stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	205	19,7	19,7
	redelijk onacceptabel	295	33,6	53,3
	neutraal	242	28,3	81,6
	redelijk acceptabel	109	14,8	96,4
	zeer acceptabel	23	3,6	100,0
	Totaal	874	100,0	
Geen antw.	System	14		
Totaal		888		

11.4 Wat vind je van het in eigen woorden overnemen van stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	34	2,9	2,9
	redelijk onacceptabel	71	6,7	9,6
	neutraal	148	15,4	25,0
	redelijk acceptabel	337	40,1	65,1
	zeer acceptabel	285	34,9	100,0
	Totaal	875	100,0	
Geen antw.	System	13		
Totaal		888		

12. Heb je wel eens instructies gehad over wat plagiaat is en hoe je het kunt vermijden?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	ja	493	56,8	56,8
	nee, geen behoefte	213	24,2	81,0
	nee, wel behoefte	118	12,0	93,1
	ik weet het niet	50	6,9	99,9
	9	1	0,1	100,0
	Totaal	875	100,0	
Geen antw.	System	13		
Totaal		888		

13. Hoe vind je de houding van jouw opleiding tegenover plagiaat?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	zeer streng	84	9,1	9,1
	redelijk streng	202	24,4	33,6
	gemiddeld	170	21,0	54,5
	redelijk tolerant	57	5,7	60,2
	zeer tolerant	25	1,8	62,0
	weet ik niet	336	38,0	100,0
	Totaal	874	100,0	
Geen antw.	System	14		
Totaal		888		

14. Weet je wat er op jouw opleiding gebeurt als een student betrapt wordt op het plegen van plagiaat? A: ja, nl...

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	ja	354	43,8	43,8
	weet ik niet	512	56,2	99,9
	9	1	0,1	100,0
	Totaal	867	100,0	
Geen antw.	System	21		
Totaal		888		

15. Heeft een docent je wel eens aangesproken op vermoedens van plagiaat?

		Aantal	Procent	Cumulatief percentage
Antwoord	ja	14	3,6	3,6
	nee	822	96,4	100,0
	Totaal	863	100,0	
Geen antw.	System	25		
Totaal		888		

Bijlage C

Resultaten docenten vs. studenten

1.1 Docenten: Gebruiken studenten werk van anderen of informatie van internet als voorbeeld?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	nooit	2	3,2	3,2
	soms	16	25,4	28,6
	regelmatig	10	15,9	44,4
	vaak	18	28,6	73,0
	altijd	1	1,6	74,6
	9	16	25,4	100,0
	Totaal	63	100,0	

1.2 Studenten: Gebruik je werk van anderen of informatie van internet als voorbeeld?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	ja	8888	78,2	78,2
	nee	2338	20,6	98,7
	wil niet zeggen	137	1,2	100,0
	5	5	0,0	100,0
	Totaal	11369	100,0	
Missing	System	98		
Totaal		11467		

2.1 Denkt u dat studenten hun werk op internet zetten/uitlenen aan medestudenten?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	ja	29	46,0	46,0
	nee	6	9,5	55,6
	weet niet	28	44,4	100,0
	Totaal	63	100,0	

2.2 Leen je je werk uit aan medestudenten?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	nooit	2068	18,1	18,1
	soms	2878	25,2	43,3
	regelmatig	3036	26,6	69,9
	vaak	2894	25,3	95,2
	altijd	545	4,8	100,0
	Totaal	11421	100,0	
Missing	System	46		
Totaal		11467		

3.1 Docenten: Gebruiken studenten, naar u weet, stukken tekst uit deze voorbeelden?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	nooit	2	3,2	3,2
	soms	7	11,1	14,3
	regelmatig	5	7,9	22,2
	vaak	3	4,8	27,0
	altijd	1	1,6	28,6
	9	45	71,4	100,0
	Totaal	63	100,0	

3.2 Studenten: Neem je wel eens stukken tekst over van deze voorbeelden?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	0	4	0,0	0,0
	nooit	1686	18,6	18,7
	soms	3269	36,1	54,7
	regelmatig	2332	25,7	80,5
	vaak	1491	16,5	97,0
	altijd	276	3,0	100,0
	Totaal	9057	100,0	
Missing	System	2410		
Totaal		11467		

4.1 Docenten: Wat vindt u ervan als studenten voorbeelden gebruiken voor hun werkstukken?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	16	25,4	25,4
	redelijk onacceptabel	12	19,0	44,4
	neutraal	13	20,6	65,1
	redelijk acceptabel	18	28,6	93,7
	zeer acceptabel	4	6,3	100,0
	Totaal	63	100,0	

4.2 Docenten: Wat vindt u van het letterlijk overschrijven van stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	61	96,8	96,8
	redelijk onacceptabel	2	3,2	100,0
	Totaal	63	100,0	

4.3 Docenten: Wat vindt u van het veranderen van woorden/zinnen in stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	45	71,4	71,4
	redelijk onacceptabel	18	28,6	100,0
	Totaal	63	100,0	

4.4 Docenten: Wat vindt u van het omdraaien van woorden/zinnen in stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	49	77,8	77,8
	redelijk onacceptabel	14	22,2	100,0
	Totaal	63	100,0	

4.5 Docenten: Wat vindt u van het in eigen woorden overnemen van stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	19	30,6	30,6
	redelijk onacceptabel	13	21,0	51,6
	neutraal	15	24,2	75,8
	redelijk acceptabel	12	19,4	95,2
	zeer acceptabel	3	4,8	100,0
	Totaal	62	100,0	
Missing	System	1		
Totaal		63		

4.6 Studenten: Gebruik je werk van anderen of informatie van internet als voorbeeld?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	ja	8888	78,2	78,2
	nee	2338	20,6	98,7
	wil niet zeggen	137	1,2	100,0
	5	5	0,0	100,0
	Totaal	11369	100,0	
Missing	System	98		
Totaal		11467		

5.1 Docenten: Wat vindt u ervan als studenten voorbeelden gebruiken voor hun werkstukken?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	16	25,4	25,4
	redelijk onacceptabel	12	19,0	44,4
	neutraal	13	20,6	65,1
	redelijk acceptabel	18	28,6	93,7
	zeer acceptabel	4	6,3	100,0
	Totaal	63	100,0	

5.2 Docenten: Wat vindt u van het letterlijk overschrijven van stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	61	96,8	96,8
	redelijk onacceptabel	2	3,2	100,0
	Totaal	63	100,0	

5.3 Docenten: Wat vindt u van het veranderen van woorden/zinnen in stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	45	71,4	71,4
	redelijk onacceptabel	18	28,6	100,0
	Totaal	63	100,0	

5.4 Docenten: Wat vindt u van het omdraaien van woorden/zinnen in stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	49	77,8	77,8
	redelijk onacceptabel	14	22,2	100,0
	Totaal	63	100,0	

5.5 Docenten: Wat vindt u van het in eigen woorden overnemen van stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	19	30,6	30,6
	redelijk onacceptabel	13	21,0	51,6
	neutraal	15	24,2	75,8
	redelijk acceptabel	12	19,4	95,2
	zeer acceptabel	3	4,8	100,0
	Totaal	62	100,0	
Missing	System	1		
Totaal		63		

5.6 Studenten: In welke mate neem je letterlijk tekst over? Letterlijk?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	nee	8022	90,4	90,4
	ja	854	9,6	100,0
	Totaal	8876	100,0	
Missing	System	2591		
Totaal		11467		

5.7 Studenten: In welke mate neem je letterlijk tekst over? Verander woorden/zinnen?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	nee	6156	69,4	69,4
	ja	2709	30,6	100,0
	Totaal	8866	100,0	
Missing	System	2601		
Totaal		11467		

5.8 Studenten: In welke mate neem je letterlijk tekst over? Draai woorden/zinnen om?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	nee	7688	86,3	86,3
	ja	1217	13,7	100,0
	Totaal	8905	100,0	
Missing	System	2562		
Totaal		11467		

5.9 Studenten: In welke mate neem je letterlijk tekst over? Eigen woorden?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	nee	2905	32,7	32,7
	ja	5981	67,2	99,9
	4	4	0,0	99,9
	5	5	0,1	100,0
	Totaal	8896	100,0	
Missing	Syste m	2571		
Totaal		11467		

6.1 Docenten: Wat vindt u ervan als studenten voorbeelden gebruiken voor hun werkstukken?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	16	25,4	25,4
	redelijk onacceptabel	12	19,0	44,4
	neutraal	13	20,6	65,1
	redelijk acceptabel	18	28,6	93,7
	zeer acceptabel	4	6,3	100,0
	Totaal	63	100,0	

6.2 Docenten: Wat vindt u van het letterlijk overschrijven van stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	61	96,8	96,8
	redelijk onacceptabel	2	3,2	100,0
	Totaal	63	100,0	

6.3 Docenten: Wat vindt u van het veranderen van woorden/zinnen in stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	45	71,4	71,4
	redelijk onacceptabel	18	28,6	100,0
	Totaal	63	100,0	

6.4 Docenten: Wat vindt u van het omdraaien van woorden/zinnen in stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	49	77,8	77,8
	redelijk onacceptabel	14	22,2	100,0
	Totaal	63	100,0	

6.5 Docenten: Wat vindt u van het in eigen woorden overnemen van stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	19	30,6	30,6
	redelijk onacceptabel	13	21,0	51,6
	neutraal	15	24,2	75,8
	redelijk acceptabel	12	19,4	95,2
	zeer acceptabel	3	4,8	100,0
	Totaal	62	100,0	
Missing	System	1		
Totaal		63		

6.6 Studenten: Wat vind je van het letterlijk overschrijven van stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	7414	65,3	65,3
	redelijk onacceptabel	2711	23,9	89,1
	neutraal	852	7,5	96,6
	redelijk acceptabel	251	2,2	98,8
	zeer acceptabel	98	0,9	99,7
	11	36	0,3	100,0
	Totaal	11361	100,0	
Missing	System	106		
Totaal		11467		

6.7 Studenten: Wat vind je van het veranderen van woorden/zinnen in stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	1886	16,6	16,6
	redelijk onacceptabel	4275	37,6	54,3
	neutraal	2995	26,4	80,6
	redelijk acceptabel	1712	15,1	95,7
	zeer acceptabel	487	4,3	100,0
	Totaal	11356	100,0	
Missing	System	111		
Totaal		11467		

6.8 Studenten: Wat vind je van het omdraaien van woorden/zinnen in stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	2236	19,7	19,7
	redelijk onacceptabel	3806	33,6	53,3
	neutraal	3207	28,3	81,6
	redelijk acceptabel	1675	14,8	96,4
	zeer acceptabel	413	3,6	100,0
	Totaal	11337	100,0	
Missing	System	130		
Totaal		11467		

6.9 Studenten: Wat vind je van het in eigen woorden overnemen van stukken tekst, waarbij men de overgenomen tekst als eigen werk presenteert?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer onacceptabel	326	2,9	2,9
	redelijk onacceptabel	756	6,7	9,6
	neutraal	1741	15,4	25,0
	redelijk acceptabel	4540	40,1	65,1
	zeer acceptabel	3948	34,9	100,0
	Totaal	11311	100,0	
Missing	System	156		
Totaal		11467		

7.1 Docenten: Controleert u werkstukken op plagiaat?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	nooit	10	15,9	15,9
	soms	9	14,3	30,2
	regelmatig	16	25,4	55,6
	vaak	18	28,6	84,1
	altijd	10	15,9	100,0
	Totaal	63	100,0	

7.2 Studenten: Hoe vind je de houding van jouw opleiding tegenover plagiaat?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	zeer streng	1031	9,1	9,1
	redelijk streng	2765	24,4	33,6
	gemiddeld	2371	21,0	54,5
	redelijk tolerant	643	5,7	60,2
	zeer tolerant	199	1,8	62,0
	weet ik niet	4302	38,0	100,0
	Totaal	11311	100,0	
Missing	System	156		
Totaal		11467		

8.1 Docenten: Geeft u onderwijs, of heeft u wel eens onderwijs gegeven over het vermijden van plagiaat?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	ja	29	46,8	46,8
	nee, wel van plan	8	12,9	59,7
	nee, niet van plan	25	40,3	100,0
	Totaal	62	100,0	
Missing	System	1		
Totaal		63		

8.2 Heb je wel eens instructies gehad over wat plagiaat is en hoe je het kunt vermijden?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	ja	6440	56,8	56,8
	nee, geen behoefte	2748	24,2	81,0
	nee, wel behoefte	1366	12,0	93,1
	ik weet het niet	780	6,9	99,9
	9	6	0,1	100,0
	Totaal	11341	100,0	
Missing	System	126		
Totaal		11467		

9.1 Docenten: Hoe vaak heeft u vermoedens van plagiaat?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	nooit	7	11,3	11,3
	soms	27	43,5	54,8
	regelmatig	21	33,9	88,7
	vaak	7	11,3	100,0
	Totaal	62	100,0	
Missing	System	1		
Totaal		63		

9.2 Studenten: Heeft een docent je wel eens aangesproken op vermoedens van plagiaat?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	ja	402	3,6	3,6
	nee	10819	96,4	100,0
	Totaal	11221	100,0	
Missing	System	246		
Totaal		11467		

10.1 Docenten: Wat doet u als u vermoedens van plagiaat heeft?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord	waarschuwen	3	5,3	5,3
	ook bij alleen vermoeden gesprek met student	25	43,9	49,1
	checken	6	10,5	59,6
	eerst bewijs voordat verdere stappen volgen	5	8,8	68,4
	collega's raadplegen	1	1,8	70,2
	overnieuw laten doen	1	1,8	71,9
	bij bewijs naar examencommissie	2	3,5	75,4
	alleen google gespecificeerd	2	3,5	78,9
	google plus andere manieren	9	15,8	94,7
	strenger voor ouderejaars	2	3,5	98,2
	niets	1	1,8	100,0
	Totaal	57	100,0	
Missing	System	7		
Totaal		64		

10.2 Studenten: Wat waren de gevolgen toen een docent je heeft aangesproken op vermoedens van plagiaat?

		Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
Antwoord		244	2,1	2,1
1, na overleg moscht ik het herschrijven		5	0,0	2,2
2		6	0,1	2,2
doorgegeven aan ex.cie		6	0,0	2,3
eerste opdracht: niet alle literatuur verwezen. kreeg onvoldoende en herkansing		5	0,0	2,3
er is verteld hoe het wel moest		5	0,0	2,4
examencommissien		5	0,0	2,4
geen, betrof een eerste versie		10	0,1	2,5
geen, want ik had geen plagiaat gepleegd		6	0,0	2,5
geen, want ik pleegde geen plagiaat		5	0,0	2,6
geen; onterecht. was vergeten literatuurlijst bij te voegen		5	0,0	2,6
ging per ongeluk de fout in, kreeg toen info en moest het opnieuw doen		5	0,0	2,7
heb een 1 gekregen		36	0,3	3,0
heb het kunnen weerleggen		5	0,0	3,0
herschrijven		5	0,0	3,1
hij vond mijn schrijfstijl te professioneel en ik moest het helemaal overschrijven in mijn eigen woorden		10	0,1	3,2
iemand had mijn paper overgeschreven, Dat kon ik bewijzen, dus moest zij voor ex.comm. verschijnen		25	0,2	3,4
ik heb het vak niet gehaald		6	0,0	3,4
ik kreeg een 0 omdat ik mijn eigen werk zonder citatie had overgeschreven		14	0,1	3,5
ik moest de gebruikte teksten tonen waarna men deze vermoedens naar het rijk der fabelen heeft verwezen		5	0,0	3,6
ik wist het nog niet zo goed, kreeg een waarschuwing en herkansing		5	0,0	3,6
moest een stuk uit een papaer over doen		5	0,0	3,7
moest het onieuw inleveren		25	0,2	3,9
naar de examencommissie		5	0,0	3,9
nee		10829	94,4	98,4
niet goedgekeurd		4	0,0	98,4

niet halen van punten	9	0,1	98,5
niets ik had het werk uitgeleend. Andere student kreeg een 0 als cijfer	4	0,0	98,5
niets, was ook niet waar	25	0,2	98,7
niets. Alleen een vermoeden	6	0,0	98,8
niks	9	0,1	98,9
niks, was proef	14	0,1	99,0
nog niet bekend	18	0,2	99,1
onterecht	6	0,0	99,2
onvoldoende	18	0,2	99,3
opnieuw de opdracht maken	18	0,2	99,5
per ongeluk verkeerd ingeleverd, moest naar de ex.cie maar geen vervolg	4	0,0	99,5
uitsluiting van het vak	4	0,0	99,6
waarschuwing	4	0,0	99,6
was fout volgens de regeles	6	0,0	99,6
was niet waar, heb erover gesproekn en vermoeden weggenomen	5	0,0	99,7
ze kon het nit bewijzen, was ook niet waar	36	0,3	100,0
Totaal	11467	100,0	

11.1 Docenten: Wat doet u bij aantoonbare gevallen van plagiaat?

	Aantal	Procent	Cumulatief Percentage
student wijzen op de regels / bestraffend toespreken	6	10,5	10,5
onvoldoende / punten in mindering geven	11	19,3	29,8
herschrijven	4	7,0	36,8
nieuwe opdracht	1	1,8	38,6
maatregel afhankelijk v uitkomst gesprek student	11	19,3	57,9
derden (collega's) raadplegen	2	3,5	61,4
uitsluiten van cursus / examencommissie inschakelen	19	33,3	94,7
streng straffen, niet gespecificeerd	2	3,5	98,2
uitsluiten cursus	1	1,8	100,0
Totaal	57	100,0	
Mis sin g	System	7	
Totaal	64		

11.2 Studenten: Wat gebeurt er op jouw opleiding als een student betrapt wordt op het plegen van plagiaat?

		Aantal	Procent	Cumula tief Percent age
	0	4	0,1	0,1
	cijfer 0 of 1 / onvoldoende	1462	30,2	30,3
	uitsluiten van de cursus	1647	34,0	64,3
	schorsen van de studie	293	6,1	70,4
	vervangende opdracht	10	0,2	70,6
	sancties niet gespecificeerd	126	2,6	73,2
	waarschuwing, volgende keer erger	101	2,1	75,2
	schorsen van de studie voor bepaalde tijd	193	4,0	79,2
	examencommissie, verder niet gespecificeerd	549	11,3	90,6
	overleg docent / studieadviseur	37	0,8	91,3
	1e keer vak geschorst, 2e keer studie	20	0,4	91,7
	wetenschappelijke geloofwaardigheid kwijt	4	0,1	91,8
	zwarte lijst	22	0,5	92,3
	geen sancties, hooguit opgemerkt	9	0,2	92,5
	nooit van iemand gehoord die dat overkwam	9	0,2	92,7
	1e keer ex.cie, 2e keer vak, 3e keer disciplinair	187	3,9	96,5
	opmerking op bul	59	1,2	97,8
	2e kans?	105	2,2	99,9
	varieert per vak	4	0,1	100,0
	Totaal	4841	100,0	
Missi ng	System	6626		
	Totaal	11467		